друге, співзвучністю багатьох проблем, які стоять перед українським народом нині, з проблемами, які йому доводилося вирішувати наприкінці XIX ст.

Список використаних джерел:

1. Андрусяк Т. Правнича періодика Наукового товариства ім.Шевченка // Українська періодика: Історія і сучасність. - Львів, 1995. - С.50-54.

2. Женченко М. І. Роль правничих часописів Галичини кінця XIX початку XX ст. у формуванні національної самосвідомості українського народу / М. І. Женченко // Наукові записки Інституту журналістики - Т. 26. - К., 2007. - С. 249-251.

3. Надрага О. Товариство правників // Ювилеиний альманах Союзу Українських Адвокатів.- Львів, 1934. - С.13-29.

6. Петрів М. Історія української адвокатури в Польщі: Союз українських адвокатів у Львові - 1923-1940 рр/ М. Петрів // Адвокат. - 2002. - №4/5. - С.98-106.

7. Українське правознавство в Україні, країнах Європи та Америки: матеріали до бібліографії.XIX-XX століть /.Наук. т-во ім. Шевченка у Львові; Коміс. бібліогр. і книгозн. / М. И. Петрів (уклад. і авт. передм.). - Л.: [б. в.], 2001. - 260 с.- 71 -

8. Центральний державний історичний архів, м. Львів, ф. 309, оп. 1, спр. 374. Книга обліку членів товариства. 1914. 135 арк.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Янковська Галина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціально-економічних дисциплін навчально- наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

У більшості країн світу в основному законі країни - конституції - містяться правові норми, які регулюють використання мов у державі. Такий факт свідчить про те, що врегулювання мовних відносин є одним із важливих напрямків державно-правового регулювання. Україна не складає виключення із такого загального правила, що підтверджується наявними мовними правовими нормами сучасної Конституції України. З цього погляду цікавим видається історичне дослідження розвитку та вдосконалення конституційних норм щодо правового регулювання мовних відносин. Це питання не було предметом окремого дослідження науковців, хоча подекуди його заторкували і філологи, і соціологи, і політологи, і правознавці в дослідженнях історії формування мовної політики в Україні. Йдеться про таких науковців, як Ю. Шемшученко, В. Горбатенко, Ю. Шаповал, Б. Ажнюк, В. Северинюк, Н. Седнєва, А. Перетокін, Г. Євсєєва, І. Кресіна, М. Гаврецька, Т. Ковальова тощо. Метою ж нашої статті є здійснення історико-правового дослідження мовно-правових норм конституцій, прийнятих на території України.

Аналіз таких робіт, як «Вольний Союз - Вільна Спілка» М. Драгоманова, проект Конституції України «Основний закон Самостійної України — спілки народу українського» М. Міхновського, Третій універсал Української Центральної ради, Конституція Української Народної Республіки від 29 квітня 1918 року, Конституція Західноукраїнської Народної Республіки «Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії» від 13 листопада 1918 року, Конституції Української УРСР 1919, 1929, 1937, 1978 років, дав підстави зробити такі висновки.

1. Історію розвитку закріплення конституційно-правових норм щодо використання мови на території України можна поділити на чотири періоди:

1) правова регламентація мовного питання в проектах конституцій кінця XIX ст. - початку XX ст. Не у всіх проектах висвітлено це питання, але у тих, які його заторкували, порушені проблеми: визнання української мови як офіційної, недоторканність мов, рівноправність мов, поширення національної мови більшості населення у сфері освітній (школі) та судовій;

2) правова регламентація мовного питання незалежних державних утворень першої половини XX ст. Варто зазначити, що у перших конституціях «вільної» України питання використання мови не знайшло свого втілення. Це пояснюється тим, що для регулювання мовних питань були прийняті спеціальні мовні закони, у яких і визначався правовий режим української мови як державної, сфера поширення цієї мови та покарання за недотримання цих правових норм. Разом з тим у цей період, а саме у 1935 році, уперше на

конституційному рівні було надано українській мові правовий режим державної в так званій Карпатській Україні;

3) конституційно-правова регламентація мовного питання часів Радянської України. Питання правового режиму української мови не порушується, хоча й поступово розширюється сфера її використання: спочатку судова та освітня сфери, згодом і законодавча. Визнається рівноправність мов національностей та право користування рідною мовою як у приватній, так і в публічній сферах. Уперше визнається рівноправність громадян за мовною ознакою;

4) конституційно-правова регламентація мовного питання незалежної України. У порівнянні з попередніми періодами мовне питання якнайповніше висвітлено в конституції саме цього періоду. Зокрема в ній, по-перше, закріплено правовий режим української мови як державної (ст. 10). По-друге, визначено низку обов'язків держави: забезпечення розвитку і функціонування української мови у всіх сферах суспільства на всій території України покладено на державу (ст. 10); гарантування розвитку, використання та захисту мов національних меншин України (ст. 10); сприяння вивченню мов міжнародного спілкування закріплено за державою (ст. 10); сприяння розвиткові мовної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України (ст. 11); дбання про задоволення мовних потреб українців, які проживають за межами держави (ст. 12); гарантування застосування мов в Україні (ст. 10); визначання порядку застосування мов виключно законом (ст. 10, 92). Разом з тим забезпечення функціонування і розвитку державної та національних мов в Автономній Республіці Крим покладено на цю ж республіку (ст. 138). По-третє, виписано низку прав і свобод громадян України, а саме: право на недискримінацію за мовною ознакою (ст. 24); право на навчання рідною мовою для громадян, які належать до національних меншин (ст. 53); право на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства для громадян, які належать до національних меншин (ст. 53). По-четверте, визначено обов'язок деяких посадових осіб володіти державною мовою, а саме: Президентом України (ст. 103), професійними суддями (ст. 127), суддями Конституційного Суду України (ст. 148).

2. Така нібито повнота правового регулювання мовних відносин незалежної України у порівнянні з попередніми конституціями, на жаль, не знімає питання недосконалого формування відповідних правових норм. Зокрема, по-перше, наявне недосконале формулювання правової норми. Так, Конституцією України (ч. 3 ст. 10) передбачено розвиток, використання і захист мов національних меншин України та лише розвиток та функціонування української мови (ч. 2 ст. 10). Тобто захист української мови не передбачено. По-друге, наявні суперечності щодо тлумачення правових норм: у ст. 10 Конституції України передбачено обов'язок держави щодо забезпечення розвитку та функціонування української мови на всій її території, але відповідно до п. 8 ст. 138 Конституції України цього ж нормативно-правового акту забезпечення функціонування і розвитку державної мови в Автономній Республіці Крим належить до відання Автономної Республіки Крим. По-третє, наявне повторення однакових правових норм: щодо розвитку мов національних меншин України у ч. 3 ст. 10 та ст. 11; щодо застосування мов в Україні, яке визначається законом (ч. 5 ст. 10) та законами (п. 4 ст. 92). По-четверте, у ч. 5 ст. 53 для громадян, які належать до національних меншин помилково передбачено взаємовиключні мовні права: або право на навчання рідною мовою, або право на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства. На такий висновок нас наштовхує використаний у цій правовій нормі розподільний сполучник «чи»: «Громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства.» По-п'яте, невмотивованим є обов'язок володіти державною мовою лише трьом категоріям посадовців: президенту, професійним суддям та суддям Конституційного Суду України.

У зв'язку з вищезазначеним бажано внести зміни до Конституції України, зокрема: 1) до ч. 2 ст. 10 Конституції України, сформулювавши цю правову

норму так: «Держава забезпечує всебічний розвиток, функціонування та захист української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.»; 2) до п. 8 ст. 138 Конституції України, сформулювавши цю правову норму так: «8) забезпечення функціонування і розвитку національних мов і культур в Автономній Республіці Крим; охорона і використання пам'яток історії;» 3) до ст. 11 Конституції України, сформулювавши її так: «Держава сприяє консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові етнічної, культурної, мовної та

релігійної самобутності всіх корінних народів України».; 4) до ч. 5 ст. 53 конституції України, сформулювавши цю правову норму так: «Громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою і на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства.»; 5) передбачити обов'язкове володіння державною мовою посадовцями законодавчої, виконавчої та судової влади.

3. Правовий режим української мови на конституційному рівні закріплювався лише у часи незалежних держав. Цей факт свідчить про те, що державна мова в Україні виконує разом з тим державотворчу функцію.

4. Прослідковується поступовий перехід від об'єктного конституційно-правового регулювання мовних питань до суб'єктно-об'єктного. Якщо у перших конституціях увага законодавців акцентувалася на мові як об'єкті правового регулювання, то у наступних більше на суб'єктах мовних відносин, їх правах та обов'язках.

5. Внаслідок появи нових конституцій напрацьовується термінологічний апарат правових режимів мов: офіційна мова - державна мова, національна мова - мова національності, місцева мова - мова більшості населення даної місцевості - мова народів СРСР - мова національних меншин, мова міжнародного спілкування, рідна мова тощо.

Подальше дослідження вбачається в аналізові мовних законів, прийнятих на території України.

СУЧАСНА КРИМІНАЛЬНА СУБКУЛЬТУРА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Федченко Марія Сергіївна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Клименко О.К.*

Курс на побудову правової держави та громадянського суспільства, становлення нового, демократичного суспільства в Україні, якій притаманний розвій асоціальних субкультур, передбачає вихід країни із стану криміналізації, підвищення культурного рівня громадян (у тому числі і правової культури), зниження загального рівня злочинності, першочергову боротьбу із найнебезпечнішими проявами злочинності та криміногенним впливом на громадян, одним з яких є надзвичайне поширення норм кримінальної субкультури в суспільстві. Одним із симптомів духовного неблагополуччя нашого суспільства є значний ріст злочинності та проникнення кримінального світогляду і кримінальної субкультури загалом практично в усі прошарки українського соціуму.

Орґяни внутрішніх спряв України що є частиною державної виконавчої влади на сьогодні за своєю організацією та діяльністю не повною мірою відповідають вимогам СОТТІЯЛЬНОШОДІТИЧНОЇ економічної та криміногенної ситуації в країні Нагальною є проблема реформування органів внутрішніх справ України Необхідність реформування системи МВС узгодження її із суспільними потребами й можливостями держави визначалася з перших років незалежності України й досить широко декларувалася Г31 Було розроблено декілька концепцій реформування які не були реалізовані тому що ці керівні документи не містили чітких положень щодо реалізації згаданих пріоритетних засад у правоохоронній сфері недостатньо відповідали концептуальним'
завданням, визначеним у програмних документах проведення адміністративної